

Opetus- ja kulttuuriministeriö
ylivohtaja Tapio Kosunen

AMMATTIKORKEAKOULUJEN RAHOITUSMALLIUUDISTUS

Hallituskaudella 2011–2015 koulutukseen on kohdennettu merkittäviä säästötoimia. Säästöt ovat näkyneet muun muassa pienten ja kalliiden, mutta työelämän kannalta tärkeiden erikoisalojen koulutusohjelmien lakkauttamisena. Pienten ja kalliiden koulutusohjelmien lakkauttamisen leviämistä tulee ehkäistä.

Jo pidempään jatkuneet koulutusalojen lakkauttamiset ovat johtaneet tilanteeseen, jossa toimialojemme osaamistarpeisiin vastaava koulutus uhkaa vähitellen hävitä Suomesta kokonaan. Rahoitusmallia uudistettaessa ei saa käydä niin, että teollisuusaloillemme tärkeä koulutus uhkaa hiipua kokonaan Suomesta. Ymmärrämme teollisuusalojemme koulutusohjelmiin kohdistuvat kustannuspaineet. Pienet ja kalliit koulutusohjelmat ovat kuitenkin elintärkeitä alojemme yritysten kilpailukyvyyn säilyttämiseksi ja vahvistamiseksi. Alojen tulevaisuuden kannalta olennaista onkin nyt miettiä, miten pienten ja kalliiden koulutusohjelmien jatkuminen voidaan toteuttaa kustannustehokkaasti. Koulutusohjelmien lakkauttamisen sijaan niiden tulevaisuus voitaisiin turvata keskittämällä niiden opetus esimerkiksi tiettyihin oppilaitoksiin.

Koulutusjärjestelmää tulee kehittää kokonaisuutena, joka kattaa sekä alan ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen että korkeakoulutuksen. Työelämän esittämät näkemykset alakohtaisista osaamistarpeista on otettava vakavasti ja näkemyksiä tulee hyödyntää koulutusta koskevassa päätöksenteossa. Rahoitusmallin tulee tukea kehitystä. Työelämä tarvitsee ammattikorkeakoulututkintoja myös pienillä aloilla. Ilman alojemme korkeakoulutustarjontaa on vaarana, että myös alemman koulutusasteen koulutus hiipuu ja toimialojen toimintaedellytykset heikkenevät maassamme ratkaisevasti.

Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmän esityksessä esitetty malli ammattikorkeakoulutuksen rahoituksen alakohtaisista kertoimista luopumisesta sekä alakohtaisuuden huomioiminen osana muita koulutuspolitiikan ja tutkimus- ja kehittämisspolitiikan tavoitteita vaarantaa pienten alojen koulutuksen säilymisen Suomessa. Tekniikan ja liikenteen alan koulutus on useimmiten kalliimpaa kuin monen muun alan koulutus. Esimerkiksi prosessi- ja kemian alan tutkintojen opetusta ei voida toteuttaa ilman laboratoriolaitteita, tuotantolaitteistoja, yms. Kemianteollisuudelle tärkeät tutkinnot (mm. kemiantekniikan/prosessitekniikan insinööri, laboratorioanalyytikko) ovat luonteeltaan ns. pieniä tutkintoja, eli tarjontaa on valtakunnallisesti ylipäättään vähän.

Lisäksi rahoitusmalli on herättänyt huolta myös muilla teollisuuden aloilla, joilla AMK-koulutus on kallista mutta välttämätöntä, esimerkiksi tekstiili- ja vaatetusalailla sekä kenkäteollisuudessa. Aiemmin on jo tapahtunut muovitekniikan insinöörikoulutuksen näivettyminen johtuen kustannus- ja vetovoimasyistä. Jakoperusteet eivät voi vaihdella vuosittain vaan niiden tulee olla ennakoitavissa pitkällä aikavälillä.

Jos tutkintojen järjestämiskustannusten alakohtaisia eroja ei oteta huomioon, on selkeä uhka se, että oppilaitokset luopuvat näiden kalliiden ja pienten tutkintojen järjestämisestä. Kyseisten koulutusohjelmien jatkuminen ja kehittäminen on kuitenkin elintärkeää alojemme kilpailukyvyn kannalta. Teollisuudenalojemme edustajat ovat valmiita aloittamaan pieniä ja kalliita koulutusohjelmia koskevan kehitystyön yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa.

Markku Palokangas
johtaja, teollisuussektori
Ammattiliitto Pro

Riitta Juvonen
johtaja, Osaaminen ja koulutus
Kemianteollisuus ry

Heli Puura
puheenjohtaja
TEAM Teollisuusalojen ammattiliitto ry

Mauri Riikonen
toiminnanjohtaja
Suomen Tasolasiyhdistys ry

Anna-Kaisa Auvinen
toimitusjohtaja
Suomen Tekstiili ja Muoti ry
Lasikeraaminen teollisuus ry